

▲ Kostarika se může pochlubit seznamem 880 zaregistrovaných druhů ptáků z 80 čeledí, tedy téměř tolik, kolik se vyskytuje na území celé Severní Ameriky

▲ Drozd hnědý – národní pták Kostariky

Kostarika 2011 (1)

Po několika velmi úspěšných ornitologických výpravách do Peru jsme vybírali nějakou další ze zemí Latinské Ameriky. Chtěli jsme oblast, která je bohatá na ptáky, ale na druhou stranu odlišná od Peru, které již mnoho našich klientů navštívilo. Nakonec jsme vybrali Kostariku, která patří mezi nejlepší místa na světě, pokud jde o pozorování ptáků. Měli jsme o této zemi ale několik rozporuplných informací. Jednak tam často jezdí fotografové z celého světa a chlubí se nádhernými snímky. Na druhou stranu jsme měli svědectví klientů, kteří navštívili Kostariku se zájmem jedné velké české cestovní kanceláře. Ti se zde pohybovali s velkou turistickou skupinou, kterou zajímaly především turistické „super atrakce“, koupání v moři a nákupy suvenýrů. V lese se chovali s neomalenou hlučností a těšili se na dobré jídlo a spaní. Trávení času s takovou skupinou „řadových“ turistů není asi to pravé ořechem pro milovníky ptáků. Naši přátelé tak viděli jen ty nejběžnější druhy a vraceli se domů se smíšenými pocity.

Po dlouhých přípravách jsme ale nakonec připravili program do těch nejkvalitnějších ptačích oblastí, a to v dobu, kdy se tu ptáci skutečně vyskytují a lze je dobře pozorovat.

Tuto půvabnou a sympatickou středověkou zemi kdysi pojmenoval Kryštof Kolumbus jako „Costa Rica = bohaté pobřeží“. Přírodu Kostariky charakterizuje jeden pojem – biodiverzita. Díky své rozmanité geografii a podnebí je v této malé zemi neuvěřitelná rozmanitost ekosystémů. Nalezneme zde tro-

pický suchý les, deštné nížinné pralesy, horské mlžné pralesy, mangrovové lesy i mnoho přechodných společenství. Každý z těchto ekosystémů je domovem pro unikátní společenství organismů, což vede k úžasné biologické rozmanitosti země jako celku. Kostarika se může pochlubit seznamem 880 zaregistrovaných druhů ptáků z 80 čeledí. Tedy téměř tolik, kolik se vyskytuje na území celé Severní Ameriky. V zemi s přibližně stejnou rozlohou jako je Slovensko, která zabírá 0,03% světové pevniny, se vyskytuje 9% všech ptačích druhů. Je proto logické, že Kostarika přitahuje přírodovědce z celého světa. Ohromující biodiverzita ale není jediným důvodem k návštěvě této země. Kostarika má jednu z nejstabilnějších vlád v Latinské Americe a těší se svobodné demokracii více než 50 let. V 80. letech, kdy celý region Střední Ameriky byl zasažen politickými nepokoji, byla Kostarika jediným ostrovem stability. Je to z jedné z mála zemí na světě bez stálé armády, ta byla zrušena v roce 1949. Ušetřené peníze vláda investuje do vzdělání, zdravotní péče a ochrany přírody. Výsledkem je populace dobře vzdělaná, míra gramotnosti činí 96%, vynikající je i zdravotnictví. Kostaričané neboli „Ticos“, jak si říkají, rádi sdílejí krásu své země a propagují ji jako „ekologický klenot“. Jejich laskavost činí Kostariku velmi pohostinnou destinací. Ochrana přírody je na vynikající úrovni. V současné době se tu nachází 27 národních parků, mnoho biologických rezervací a dalších chráněných území. Podle hodnocení z roku 2008 je ochrana přírody v Kostarice 5. nejlepší

na světě a nejlepší na celém kontinentu. Podle zákona z roku 1996 platí Kostarika zhruba 20 dolarů ročně za akr na ochranu lesa. Prakticky 50% území je zde chráněno.

Atraktivní číslo jedna pro milovníky zvířat jsou ptáci. Na tak malém kousku země bylo objeveno nejvíce ptačích druhů na světě, z toho 630 jsou stálí nestěhovaví ptáci. Létá zde 52 druhů kolibříků, kteří šokují návštěvníky svými barevnými kombinacemi, od tyrkysově modré po růžovou, žlutou, zelenou a červenou. V korunách stromů se pohybuje 17 druhů papoušků, od malých tiriků až po obrovské ary, jimž se zde přezdívá „létající duhy“. Na světě žije celkem 42 druhů tukanů a z toho šest má svůj domov v Kostarice. Tyto nádherné ptáky s obrovskými zobáky můžeme spatřit po celé zemi. Třeba nádherný tanager bylo zaznamenáno 41 druhů, trogonů 10 druhů... A tak bych mohl pokračovat dál a dál. Další velkou skupinou jsou savci, kterých tu žije asi 200 druhů. Kočky jsou zastoupeny jaguáry, oceloty a pumami. Skoro všude můžete spatřit různé druhy opic, dva druhy mývalů nebo lenochody. Nachází se tu 40 druhů krysy a myši. Najdete i tapíry, mravenčáky, pásovce, kuny, pekari, různé druhy srnek, antilop a divokých prasat.

Nedílnou součástí fauny jsou obojživelníci a plazi – 160 druhů obojživelníků a 220 druhů plazů, z toho 162 druhů hadů, ovšem pouze 22 druhů je jedovatých. K vidění jsou tu krokodýli a kajmani, různé druhy žab (kolem 20 druhů je jedovatých), leguánů, želv. Poslední skupinu tvoří hmyz, jehož zde žije neuvěřitelných 35 000 druhů, od maličkých mušek po osmicentimetrové brouky. Můžete tu najít 1 000 druhů motýlů, což je 1/4 světového

▲ Arassari obojkový

výskytu. Nádheru jejich barev si mnozí z nás neumějí ani představit. Nesmíme zapomenout na mořský život, který je neméně rozmanitý. V pobřežních vodách můžeme potkat žraloky, velryby, mořské hvězdice a dasy, kanice a spoustu dalších živočichů.

Rozmanitost flóry je stejně úžasná jako rozmanitost fauny. Do současnosti bylo popsáno kolem 10 000 druhů cévnatých rostlin a každý rok jsou objevovány další. Orchidejí tu roste kolem 1 200 druhů. Stále zelená katleja Skinnerova je kostarickou národní květinou. Její nádherné růžové květy s částečně bílým nebo krémovým pyskem vyrůstají z válcovitých pahlíz, nesoucích po dvou kožovitých podlouhlých listech v nížinách, na pobřeží Atlantiku a v jižní části pobřeží Tichého oceánu se nacházejí tropické pralesy. Roste v nich okolo 1 400 druhů stromů. Ve vyšších polohách najdeme neopadavé horské lesy a v oblasti lagun jsou hojně mangrovníkové porosty. Vnitrozemí pokrývají palmové porosty a na poloostrovech v Tichém oceánu jsou pak suché lesy a savany.

Po velkých přípravách a velmi natěšení jsme se vypravili za „velkou louží“. Přestup v Americe byl rozhodně tím nejhorším zážitkem z celé cesty, ale jak se říká, špatný začátek, dobrý konec. Američtí úředníci se k cestujícím chovají s nesmírnou arogancí a prezíravostí. Ládrovi nedorazil z Evropy kufr, který samozřejmě ke svému pobytu potřeboval. Tím, že se mne snažil kontaktovat přes jednu z mnoha kontrol, jsme se dostali do velmi svízelné situace. Přes kontroly totiž nebylo možné se dostat zpět a ani se nedala podat jakákoliv zpráva. Tak nakonec Alenka táhla sama zbývající kufrы přes kontroly a my jsme jí pouze posunky skrze hysterickou hlídající černošku naznačovali, co se děje. Stejně arogantní byli i letecké

▲ Kolibřík fialkový

společnosti, u níž jsme zakoupili letenku. Přestože jsme byli jejich klienty, nevystavili nám jakékoliv potvrzení a chovali se k nám hodně, ale opravdu hodně nepříjemně. Když se k tomu přičte nervozita z možného zmeškání dalšího spoje do Kostariky, je každému jasné, jak nám bylo. No, symbol svobody a demokracie jsme si představovali všichni úplně jinak. Na letišti v Kostarice bylo ovšem všechno úplně jiné. Přivítal nás usměvavý Constantinos se sympatickým řidičem Alonzem a příjemným autobusem nás zavezli do pěkného hotýlku.

Ráno jsme vstali brzy. Přímo na hotelové zahradě jsme pozorovali bílého dravce luněnce amerického, kolibříky, tangary a vlvhorce. Poprvé jsme se setkali s národním ptákem Kostariky – drozdem hnědým *Turdus grayi*. Ten je ale překvapivě ze všech zdejších ptáků nejmíň nápadně vybarven. Je však znám svým krásným ranním zpěvem. Za svého posvátného ptáka ho považovali již zdejší indiáni, protože jeho zpěv zpříjemňoval místním ženám každodenní ranní praní a umývání v řece. Rovněž snídaně byla národní. Všude přítomná rýže a černé fazole gallo pinto tvoří totiž základ místní kuchyně. Gallo pinto podávané se smaženým banánem (Kostaričané jsou příznivci smažené úpravy jídel) a jednoduchým salátem z rajčat a zelí vytváří levný pokrm zvaný casado. Po bohaté snídani jsme nasedli do busu a vyrazili jsme směrem ke karibskému pobřeží. Nejprve jsme zastavili na plantáži kávovníků, kde jsme si vyslechli podrobnou přednášku o pěstování a výrobě kávy v Kostarice. Podobných přednášek jsme v dalších dnech slyšeli hodně a někdy jsme museli Constantina upozornit, aby raději už víc neříkal a my jsme mohli vnímat zvuky Kostariky. Projížděli jsme přes nádhernou rezer-

vací Carpintera s úžasným pralesem (v těsné blízkosti silnice). U jednoho vyššího stromu jsme zastavili, abychom pozorovali rodinku lenochodů. Byli jsme nadšeni, a to jsme netušili, že podobných lenochodů v následujících týdnech uvidíme stovky. Zastavili jsme u menšího motýlího domu, ale protože tu stál autobus Američanů, nedostali jsme se dovnitř. Příliš nám to nevdalo, protože jsme ve vedlejším porostu fotili kolibříky, tyrany, strakapoudy a spoustu dalších ptáků. Obědvali jsme v nádherné restauraci na pobřeží Karibiku. Do Puerto Viejo jsme dorazili odpoledne a ještě jsme se stačili okoupat. Ovšem pro velké vlny jsme se raději drželi při břehu. Přivítalo nás množství ptáků. Na břehu moře bylo plno bahňáků, kolih a nad mořem lovíli fregatky. Nad pobřežním porostem poletovalo množství kolibříků, tangar a dalších ptáků. Nejvýraznější byly tangary zpěvné *Ramphocelus passerinii* s nápadným černo – červeným zbarvením. Jejich svítivý ohnivý červený kostřec jsme potom viděli pravidelně ve všech biotopech. Po dobré večeři jsme ochutnali piňakoladu a vyrazili jsme pozorovat přírodu k moři. Pobřeží v tu dobu patří především krabům, kterých zde pobíhaly stovky. Zde jsme také viděli první papoušky. Byli to amazoaňani žlutolící, amazoaňani běločelí a tiriki tovi. Těsně před setměním se začalo slétat hejno aratingů rudočelých na palmy přímo na břehu moře. Nakonec jich tam nocovalo více než padesát a halasně dávali svoji přítomnost na vědomí.

Oblast Limon lze považovat za zapomenutý kraj. Je obklopen hustou džunglí, mokřady, řekami, vodními kanály. Ačkoliv je Kostarika malá země, je to území obrovských protikladů. Důkazem je právě karibské pobřeží, které je naprosto odlišné

▲ Malpa kapucínská

od pobřeží pacifického. Zatímco pacifické pobřeží je velmi členité, skalnaté a jsou zde dlouhé nepravidelné pláže, karibské je tvořeno rovnými krátkými plážemi, mangrovníkovými porosty a bažinami. Na pacifickém pobřeží je sucho, kdežto na karibském vlhko a prší tu po celý rok (únor – březen, září – říjen jsou deště méně intenzivní). Více než polovina karibského pobřeží je chráněna, kdežto na pacifickém tvoří národní parky a rezervace pouze 10% území. Celé karibské pobřeží je součástí provincie Limon, která zabírá 18% území celé Kostariky, ale žije zde jen 8% z celkového počtu obyvatel. Asi třetina obyvatel je jamajského původu. Vlivem stále trvající diskriminace černých obyvatel byl vývoj karibského pobřeží dale-

ko pomalejší, než je tomu u pobřeží pacifického. Ovšem díky karibským (černošským) tradicím, hudbě a naturelu sem přijíždí stále více milovníků volnějšího způsobu života.

Další den jsme brzy ráno vyrazili k nocovišti aratingů, které jsme si chtěli za denního světla vyfotit. Bohužel se celé hejno při prvních slunečních paprscích zvedlo a s křikem odletělo. Nakonec jsme ale vyfotili aratingy nany, nenápadně sedící v porostu. Po snídani jsme odjeli do rezervace Cahuita. Tato rezervace chrání mangrovové porosty na pobřeží Pacifiku. Kousek od pláže je pěkný pískový chodník, který vede skrze celou rezervaci. Občas ho protínají menší říčky, které je třeba přebrodit. Překvapilo nás množství ptáků a zvířat vůbec, jejich krátká úteková vzdálenost nás přímo nadchla a vybízela k natáčení a fotografování. Viděli jsme amazoňany pomoučené, žlutolící, modré volavky, tangary, kolibříky a spoustu dalších ptáků. Hejno arassari obojkových *Pteroglossus torquatus* přiletělo na dozrávající plody nízkých keřů do naší bezprostřední blízkosti. Viděli jsme i spoustu lenochodů, nosály, gegony, vřešťany, veverka a malpy. Poprvé jsme tu viděli obrovské leguány zelené, kteří navzdory svému pojmenování mají různé barvy. Žije zde forma zelená, hnědá i zářivě oranžová. Kostas nám řekl krásnou legendu o šťastném manželství. Když se jednoho starého dědečka ptali, jak to mohl tak dlouho s upovídanou babičkou vydržet, ukázal na leguána ve stromech: „Když budete potichu a kývat hlavou jak ten leguán, tak to i s tou nejukecanější ženskou vydržíte“. Když jsme se na leguány chvíli

▲ Amazoňan pomoučený kostarický

dívali, viděli jsme, že hlavou opravdu pravidelně kývají nahoru a dolů.

Podářilo se nám vyfotit třeba tangaru ohnivou *Piranga rubra*, *Buteo albonotatus* (káně černá), banakita amerického *Coereba flaveola*, trupiála mexického *Icterus prothemelas*, nádherného žlutého lesňáčka zlatého *Protonotaria citrea* nebo tyránka ploskozobého *Todirostrum cinereum*. Z dravců je zde mimo všude přítomných kondorů havranovitých nejčastější káně černá *Buteo albonotatus*. Poté jsme se vrátili do hotelu a odpoledne jsme opět pozorovali ptáky v okolí ekolodge.

Ing. Josef Nožička – Uherské hradiště
 primaroute@nozicka.cz
 Foto: autor

PETR VESELÝ – LIHNE.CZ

PRODEJ (NEJEN) ODCHOVEN A LIHNÍ BRINSEA A RCOM

- PLNĚ AUTOMATICKÉ LIHNĚ A ODCHOVNY BRINSEA A RCOM
- PROSVĚTLOVAČKY, TEPLoměRY, VLHKOMĚRY
- TERMOSTATY A HYGROSTATY
- TOPNÁ TĚLESA A KABELY
- KRMÍTKA A NAPÁJEČKY
- HRAČKY PRO PAPOUŠKY A DALŠÍ POTŘEBY PRO CHOVATELE

OSVĚDČENÉ LIHNĚ VHODNÉ PRO EXOTICKÉ PTACTVO I PRO DRAVCE ZA BEZKONKURENČNÍ CENY

PETR VESELÝ
 LETOŠOV III
 683 33 NESOVICE
 TEL.: 602 233 309
 E-MAIL: INFO@LIHNE.CZ
 WWW.LIHNE.CZ

NOVINKA V NABÍDCE

AVITRONIC EGG BUDDY – MONITOR NA VEJCE

- SLEDUJE TEP ZÁRODKU VE VEJCI
- ROZPOZNÁTE KDY ZÁRODKU DOCHÁZÍ VZDUCH A KDY JE TŘEBA MU POMOCI
- MODEL MKII ZA 6 990 Kč